

ӘОЖ 81'35; 81'22

М.А. Кәдірбек

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті,
Жапонтану және Корейтану кафедрасының 2 курс магистранты, Қазақстан, Алматы қ.
e-mail: kadirm@mail.ru

Корей тіліндегі сленг сөздер

Корей тілінде сленг сөздер ерекше орын алады. Заман талабына сай, корей кинолары мен әндерінде көрініс тапқан сленгтердің зерттелу тарихына шолу жасап, корей тіліндегі сленг ұғымына терең түсініктеме беру осы мақаланың мақсаты болмақ.

Түйін сөздер: сленг сөздері, құпия тіл, формалды емес лексика.

М.А. Кадирбек

Сленг в корейском языке

В данной статье даётся общая характеристика сленга корейского языка, включая историю исследования корейского сленга. В области корееведения тема сленга требует активного исследования с целью изучения образа мышления корейцев.

Ключевые слова: сленг, секретный язык, неформальная лексика.

M.A. Kadirbek

Korean slang words

This paper is based on general characteristic of Korean slang words including the history of investigation of Korean slang words. In the field of Korean studies Korean slang words should be actively investigated to study Koreans' way of thinking.

Key words: slang words, secret language, informal vocabulary.

Заман ағымына сай тіл де өзгеріске ұшырайды. Тілдің өзгеріске ұшырауы формалды емес лексиканың кең етек жаюына алып келеді. Формалды емес лексиканың құрамына сленг сөздердің кіруі заңдылық. Қазіргі заманғы корей тілі әр түрлі сленг сөздердің пайда болуымен өзгеріске ұшырауда. Мәселен, қазақ тілінде «қайырлы түн» деген тіркестің корей тіліне аудармасы – «안녕히 주무 세요» немесе «잘 자» болса, бұл тіркестің сленг сөзіндегі баламасы – «굿 밤» болады. Корей тіліндегі сленг сөздерге жіті талдау жасау үшін корей тілінің сленг ұғымына түсініктеме беріп, зерттелу тарихына шолу жасауды жөн көрдік.

Будда монахы Ирен жазған «Самгук Юсадағы» деректерге сүйенсек, корей тілінде сленг сөздердің қолданысы Силла заманынан бастау алады. Сленг сөздерінің алғашқы қолданушылары саудагерлер болған [1:13].

Ежелгі Корей сленг сөздері сауда саттық барысында тауардың бағасын жасырып, тұтынушыдан шынайы бағасын құпияда сақтау, сауда-саттыққа байланысты сөздерді қарапайым халықтан жасыру мақсатымен саудагерлер арасында ғана қолданылған. Қытай ғалымдарының зерттеуі бойынша саудагерлер жұмбақтап сөйлеу, белгілі бір құнды тауарды жасыруға байланысты құпия тілде сөйлеу үшін сленг сөздерді пайдаланған. Құпия тілді жасырын қолданғандықтан түсінуге қиындық туғызатын. Корей тілінде «변» сөзі, яғни «жаргон» сөз дегеніміз, қытай тілінен аударғанда «құпия тіл» дегенді білдіреді [1:12]. Бұл сөздің сөздіктегі анықтамасы: «өзге адамдарға түсініксіз, тек сол топтың адамдары ғана түсініп қолданатын «құпия тіл» деп түсіндіріледі. Сол себепті, «변» немесе «변 말» деген сөздер «құпия тіл» деген сөзбен синонимдес болып келетіні анықталды.

Бірақ, бүгінгі күнгі корей сленг сөздерімен ежелгі корей сленг сөздерінің арасында едәуір айырмашылық бар деген ой туындайды. Бастапқыда корей сленг сөздері тар ұғымда ғана қолданылса, кейіннен ұғымы кеңейе бастағанын аңғаруға болады. Яғни, алғашқыда тек қана саудагерлер қолданған құпия сөздер болса, заман өте келе басқа мамандық салаларына да тиеселі ерекше сөздер пайда бола бастаған. Қазіргі таңда корей жастары сленг сөздерді жиі қолданады.

Корей сленг сөздері Силла заманынан бастап қолданыста болғанын ескере отырып, қазіргі заманда корей сленг сөздерінің заманға сай дамып, өзгеріп отырғанына көз жеткізуге болады. Мәселен, Жапон империясы кезеңінде, Екінші дүниежүзілік соғыс және Корей соғысы кезеңінде әскери сленгтер мен вульгаризмдердің көптеп пайда болғанын аңғаруға болады. Сонымен қатар, әр заманда болып келген кішігірім корей шаруалар көтерілісінде де өз алдына біршама жаңа формалды емес лексиканың пайда болуына әкелді. Айта кететін жайт, корей тілінде сленг сөздер әр заманда пайда болып, ескіріп, дамып, жаңаша атауларға ауысып, өзгеріске ұшырап отырды. Себебі тарих беттеріне үңілсек, корей халқының алғашқыда қытай жазуын қолданғанын, кейіннен барып корей алфавитін ойлап тауып, соған көшкендігі белгілі [2:1]. Қытай жазуы қарапайым корей халқына өте қиынға соққандықтан, тек ақ сүйек қауым мүшелері ғана қытай жазуы мен тілін білетін. Ал қарапайым бұқара халық хат танымай тек корей тілінде сөйлегені баршамызға мәлім. Демек, оқшауланған топтар арасында бір-біріне түсініксіз формалды емес лексика қолданылғаны айдан анық. Шаруалар формалды емес лексикада сөйлеген. Ал, корей тарихындағы Жапон Империясы кезеңінде корей алфавиті болғанымен, Қытай қанауындағы жағдай қайта қайталанды. Үкімет мүшелері, бұқаралық ақпарат құралдары, жарлықтар мен заңдар жапон тілінде жүріп, ақ сүйектер жапон тілінде сөйлей алған. Қарапайым халық таза корей тілінде сөйлеген [2:2]. Бұл кезеңде корей тіліне жапон тілінен енген кірме сленг сөздерінің пайда болғанын анықтауға болады.

Қанаушылық кезеңде қарапайым халық басшылыққа деген наразылығын өзара білдіру үшін сленг сөздерді қолданды деп болжауға болады. Ал соғыс кезеңдерінде әскер құпиялылықты сақтау мақсатымен сленг сөздерді қолданған.

Корей тілінің сленг сөздерін жетік талдаған Ким Жон Хунның «Сленг. Жаргон. Кәсіби сөздер» атты еңбегінен корей тілінің сленг ұғымы кең мағынада қолданылатын біле аламыз. Аталмыш зерттеуші өз еңбегінде былай деген: «Тіл – адамзаттың тарихы, сезімі мен көңіл күйінің алмасу нысаны болып, бір ұлттың рухани бірлігін қалыптастыратын іргетасы болып қана қоймай, қоғамға ауадай қажет ұлттың негізі болмақ. Сол себепті тіл қандай да бір ерекше желекеленген топтардың иелігінде емес, жалпы қарапайым халықтың иелігінде болмақ» [1:11]. Ким Жон Хунның пайымдауынша, қоғамның өзгеруіне байланысты жеке топтар ішінде ғана қызмет атқаратын сленг, жаргон, вульгаризм және кәсіби сөздер, топ ішінде пайда болған жаңа сөздер тілдік қоғамды ластайтын факторлар ретінде жалпы қоғамның тазалығы мен көркемділігін жоғалтуға себеп болып, жас ұрпаққа кесірін тигізу қаупі бар. Сонымен қатар, тілдік қоғам нашар болса, қоғамның өмір сүру салтына нұқсан келтіріп, ұлттық қарым-қатынастың сенімсіздік аспектісін туғызуы мүмкін. Қалай болғанымен де сленг, вульгаризм, жаргон және кәсіби сөздерге деген сұраныс өсуде. Ким Жон Хун өз зерттеу жұмысында қоғамның өзгеруіне байланысты заман өзгерісінде қандай топтың ішінде қандай сленг, вульгаризм, жаргон және кәсіби сөздер бастау алып, сол формалды емес лексика жалпы халыққа қаншалықты әсерін тигізетінін анықтап қана қоймай, қоғамға әсер ететін формалды емес лексиканың өзгермелі мағыналарын түсініп, жас ұрпақтың дұрыс және қалыпты тілдік қоғамын алып жүретін бірлік пен күші, тіл тазалығына жауапты болуды мақсат етіп, зерттеудің объектісі ретінде жасөспірімдер тобы, ортаншы және жоғарғы сынып оқушылар тобы, жүзушілер тобы, тұрмыс тіршілігі нашар адамдар тобы және Солтүстік Корея қоғамында қолданысқа ие формалды емес лексика, экономика мен сауда саттыққа байланысты формалды емес лексиканы зерттеді. Корей тілінің формалды емес лексикасына жетік талдау жасаған Ким Жон Хун сленг ұғымының мағынасына айқын анықтама беріп, бұл ұғымның кең ауқымда қолданылатынын жіті дәлелдеп берді. Нақтылай келсек, Корей тілінің сленг ұғымына формалды емес лексика, яғни жаргон, вульгаризм, кәсіби сөздер, табу сөздер, дисфемизм сөздер, арготизмдер кіреді. Осыдан Корей тілінде сленг ұғымы жалпы формалды

емес лексиканы құрайтынын болжауға болады. Бұл болжамды расстау мақсатымен бірнеше корей тілі сөздіктері мен корей тілін зерттеуші ғалымдардың еңбектеріне шолу жасалды. корей тілінде сленг ұғымына сөздіктерде келесідей анықтама береді:

1. Үлкен Корей тілінің сөздігінде: «Белгілі бір топ, үйірме өкілдерінен тыс, өзге адамдар білмес үшін мағынасы жасырулы сөз» [3].

2. Жаңа Корей тілі сөздігінде: «Жалпыға түсініксіз тіл, ерекше тіл ретінде өздері ғана қолданып түсінісетін тіл» [4:1].

3. Тіл және мәдениет сөздігінде: «Белгілі бір топ немесе мамандыққа ғана тиеселі адамдар қолданатын ерекше сөздер» [5].

Жоғарыдағы анықтамалардан корей тілінде сленг ұғымын жалпы халыққа түсініксіз, белгілі бір топ немесе мамандық иелері ғана қолданатын формалды емес лексика деп түсінеміз. Ал, корей тілін зерттеуші ғалымдардың сленг ұғымына берген пікірлері келесідей болмақ:

1. Ли Суң Нен: «Сленг дегеніміз, топ ішінде қоғамға өз негізін көрсетпеу, сыртқы ортадан қорғану мақсатымен қолданылатын жасырын сөздер» [6].

2. Ким Мин Су: «Белгілі бір топ, мамандықты құрайтын адамдар арасында ойдан құрастырылып қолданылатын ерекше жасанды тіл» [4:2].

3. Жан Тхе Жин: «Белгілі бір мәдени-қоғамдық топтың ішінде қолданылатын ерекше сөздер» [7].

4. Ким Жон Хун: «Сленг дегеніміз өз қоғамының құпиясын сыртқа шығармай қауіпсіз өмір салтын ұстану үшін белгілі бір топ ішінде ғана қолданылатын ерекше сөздер» [1:15].

Ким Мин Судың анықтамасында сленг ұғымына басқа зерттеушілермен салыстырғанда біршама тар мағына берілгенімен, жалпы ғалымдардың пікіріне сүйене отырып, болжамымызды нақтылай аламыз. Жоғарыда айтылып өткен анықтамалардан шығатын түйін, корей тілінде сленг дегеніміз ерекшеленген сөздің негізі болып, белгілі бір топтың ішінде құпияны сақтау үшін қолданылатын сөз тек топ өкілдеріне ғана түсінікті болып, топтан тыс адамдарға түсінуі қиынға соғатын сөздер. Сленг егер сленгтік қасиетін жоғалтатын болса, сленг атауынан айырылады. Демек, қолданушы емес адамдарға түсініксіз болу сленг сөздердің

негізгі қасиеті. Нақтылай келсек, өзгелерге түсінуді қиындату үшін жасырын мағынада топ өкілдерінің мүддесін қорғау және құпияларын сақтау мақсатымен қолданылатын сөздер. Сол себепті корей тілінің сленг сөздері жалпы формалды емес лексиканы (жаргон, вульгаризм, арго сөздері, диссфемизм, табу және кәсіби сөздер) қамтиды деген тұжырымға келеміз.

Ким Жон Хунның пікірі бойынша корей тілінде сленгтердің пайда болу факторлары келесідей:

- Қоғамнан оқшауланған топ өкілдері арасында топтың құпиясын сақтау үшін;

- Жаңашыл сөйлеу мәнерін дамыту мақсатымен;

- Топтың ой өрісін дамыту барысында тілді негізгі құрал ретінде санау мақсатымен;

- Табу сөздерді құпия сақтап, жасыру мақсатымен;

- Жалпыға түсінікті қоғамдық өмір сүру салтын ұстанатын топ ішінде оқшауланған ерекше құбылыстың пайда болуынан;

- Жалпыға түсінікті қоғамдық мамандықты іс жүзінде атқару барысында пайда болған сөздер;

- Шетел тілінің әсер етуімен пайда болған сөздер;

- Қысқа мерзімді көңіл күй формаларын білдіру мақсатымен пайда болған сөздер;

- Қоғамдық мәдениет пен интеллекттің дамуына байланысты заманға сай жаңашылдықтармен бірге пайда болған сөздер.

Ким Жон Хун жоғарыдағы факторларға қоса басқа қасақана жағдайлар да сленг сөздердің пайда болуына әкелуі мүмкін деп, оқшауланған қоғамдық топтар ішінде қолданылатын ерекше сөздер қоғамнан біржолата жоғалып кетпейді деп болжайды. Өз еңбегінде сленгтің пайда болу факторлары жайындай былай деген: «Қоғам әр түрлі оқшауланған топтардан тұрады. Адамның қоғамдағы орны немесе мамандығына байланысты тиеселі топтың ішінде құпия болып тұратын, жалпы басқа топтарға көрінбейтін өмір салтын атқару барысында сленг сөздер пайда болады» [1:16]. Корей тілінің сленг сөздерінің пайда болу факторларын зерттей отырып, сленг сөздердің қолданылу аясына байланысты екі түсініктеме бар деп тұжырымдайды. Мәселен, қоғамдағы орны мен мамандығына байланысты топ ішінде құпиялықты сақтау керек бол-

са, сол топ ішінде топтан тыс басқа адамдарға көріне бермейтін өмір салтын сипаттайтын сөздер бар. Яғни, сленг сөздерді қолдану аясына қарай былайша топтайды:

- Анти қоғамдық топ ішінде пайда болып, қызмет атқаратын сөздер.

- Жалпы қоғамдық топтар ішінде пайда болып, қызмет атқаратын сленг сөздер.

Жоғарыда Ким Жон Хунның сленг сөздердің қолданылу аясына байланысты жасаған классификациясына талдау жасай отырып келесідей тұжырымға келдік:

- Қоғамдағы формалды емес топтар ішінде қолданысқа түсетін формалды емес лексиканы сленг деп атаймыз. Яғни, формалды емес топтар дегеніміз: ұры-қары, нашақор, бұзақы, қылмыскер, жазасын өтеуші адамдар, тұрмыс тіршілігі нашар тап өкілдері.

- Қоғамдағы формалды-мәдени топтар ішінде қолданысқа түсетін формалды емес лексиканы сленг деп атаймыз. Яғни, формалды мәдени топтар дегеніміз: жастар, оқушылар,

студенттер, белгілі бір мамандық иелері, әскери адамдар.

Ал, белгілі корей тілтанушысы Ким Мин Су сленг сөздердің пайда болуына келесідей анықтама береді: «Өмір сүру салттары бір топ ішіндегі адамдар басқа адамдар түсінгенін қаламайтын жағдайда, өздері ғана түсінісіп қолдана алатын сөздердің қажеттілігінен пайда болады» [4:35]. Демек, сленг сөздер белгілі бір топ өкілдері басқа қоғам мүшелерінен өз құпиясын жасыру қажеттілігінің туындауынан пайда болады.

Қорытындылай келгенде тарихи деректерге сүйене отырып корей тілінде сленг сөздер Силла заманынан бастап қолданылып келе жатқанын байқауға болады. Корей тілінде сленг сөздер құпия тіл, жұмбақтап сөйлеу деген ұғымдармен мағыналас келеді. Сленг сөздердің қолданылу аясы өте кең. Корей тілінің сленг сөздері әр түрлілігімен ерекшеленіп, жалпы формалды емес лексиканы құрайды деген тұжырымға келдік.

Әдебиеттер

1. Kim, J.Hun.(2005). Slang, Jargon, Professionalisms . (pp.12-18). Dipmundan.
2. Kim, Mu-rim. (2004). Gugeo-ui yeoksa, History of Korean language. Seoul: Hankook Munhwasa.
3. 이희승. (1961). 국어대사전. (p.2269). 민중서관.
4. 김민수. (1964). 신 국어학. (p.230). 일조각.
5. 동화문화연구소 편, “국어국문학사전”, (신구문화사간, 1974), p.473
6. 이승년. (1957). 은어 – 설악산산삼채취인의 은어를 중심으로. (p.474). 일석 이희승 선생 송기념논총.
7. 장태진. (1971). 특히 Social linguistics의 처지. (p.634). 장암 지현영선생 회갑기념논총.대전.